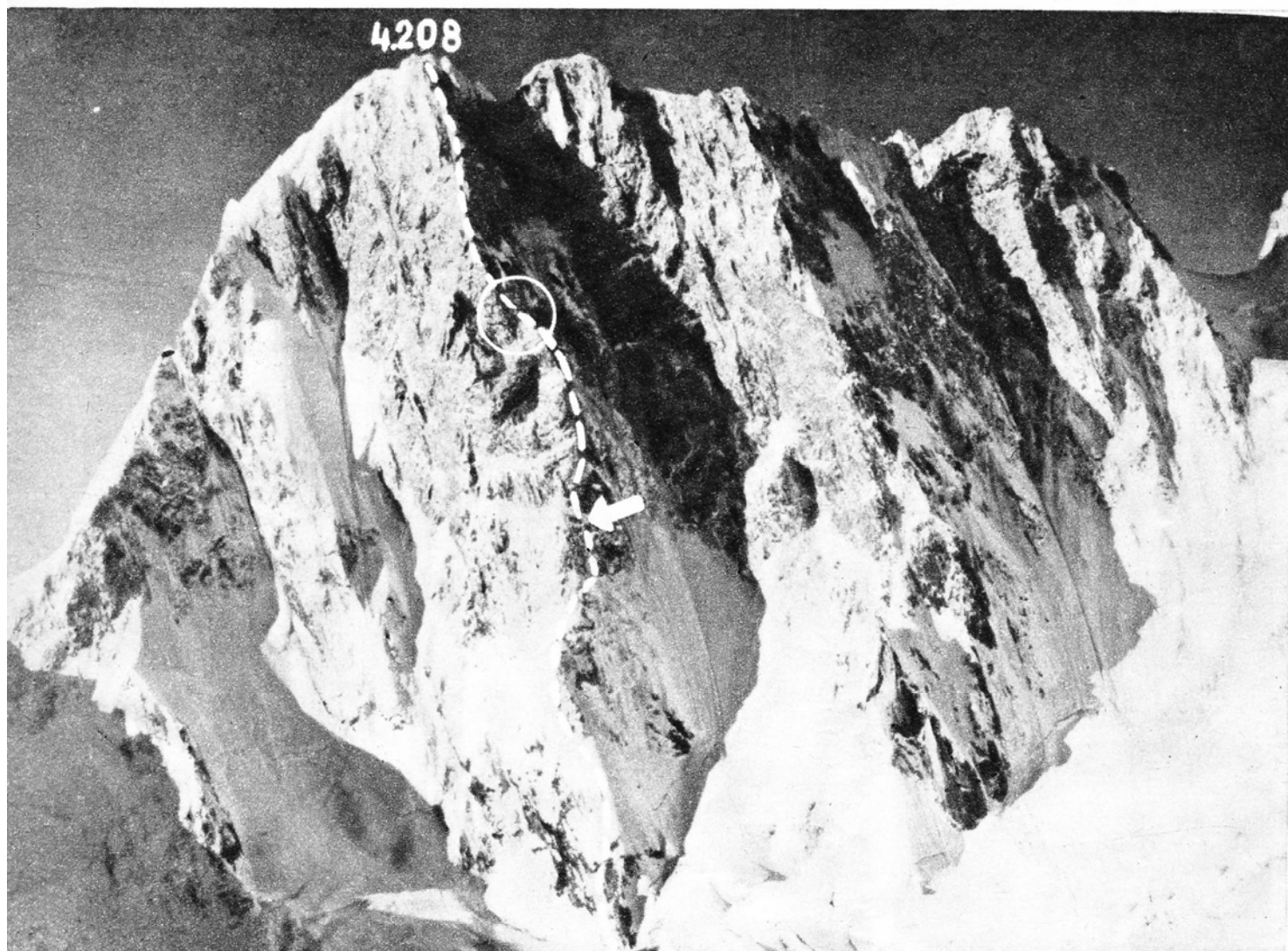
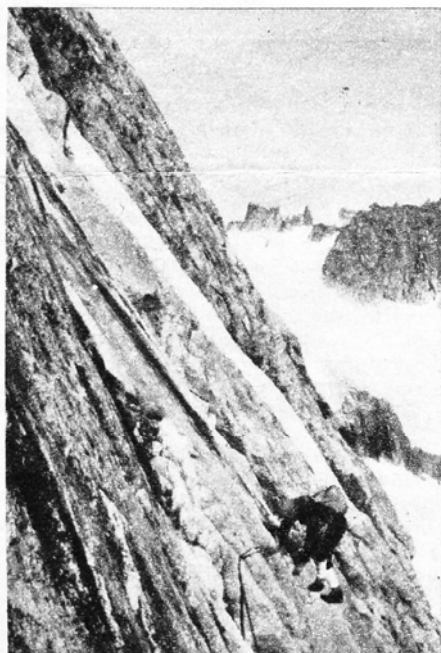

ZDENO ZIBRIN

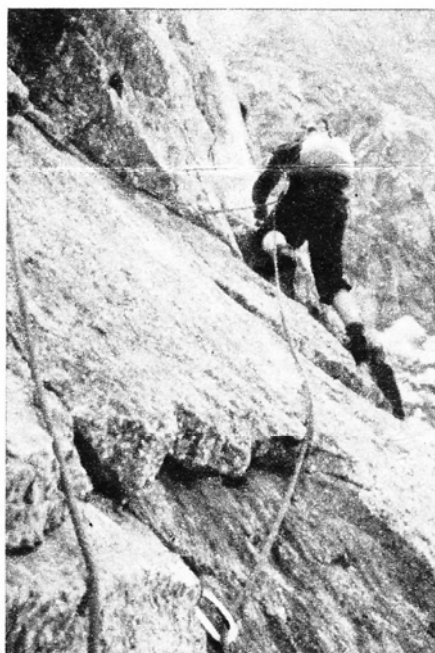
V stenách ALPSKÝCH ŠTÍTŮV

Celkový pohľad na severnú stenu Grand Jorasses s vyznačením našej cesty Walkerovým pilierom. Šípka označuje miesto, kde sme dostihli Rakúšanov. Miesto nocľahu označené kruhom.

Na zradnom ľade.

Cez skalné platne...

až k Rebufatovej štrbine.

Na severnú stenu Grand Jorasses sme sa chystali vlastne pred šiestimi dňami. Ale horolezec má iné poľnohospodárstvo... Bolo to ešte predtým, ako sme sa rozhodli presťahovať stan do Chamonix, dva dni po tom, ako sme sa víťazne stretli so severnou stenou Petit Dru. Odpočínutí a optimistickí vybrali sme sa z Montanvers na ľadovec Les Chaux, nad ktorým sa vypínajú strmé kamenné steny Grand Jorasses. Ubytovali sme sa v neobhospodarovanej chate na Periadach. Neskoré popoludnie bolo krásne, slniečko svietilo, nikde ani len vánku. Sušili sme si premočené pančuchy a košeľe, opaľovali sme sa v neskorých lúčoch slnka.

Bolo krátko po štvrtej hodine popoludní, keď sa obloha nad nami zatiahla mrakmi, keď zhučal kdesi celkom blízko hrom, keď sa prihnal vietor a s ním chumelica, akú si neviete predstaviť. Stiahli sme sa do našej chaty-búdy a boli sme nesmierne radi, že nie sme nikde v stene... Vonku zúrili všetci čerti. Trieskalo to okolo nás, blesky sa naháňali po oblohe a za nimi dôstojne

a mohutne hučal hrom takmer v jednoliatej, hroznej melodii...

Utiahli sme sa do spacích vakov a snažili sme sa zaspáť. Únavná cesta cez ľadovec nakoniec poslúžila ako dobrý uspávaci prostriedok. Zobudili sme sa ráno, keď sa rozvidnievalo a prekvapilo nás nesmierne ticho. Vystrčili sme hlavy z chaty. Na oblohe, ožiarenej vychádzajúcim slnkom, nebolo ani jediného mráčku. Grand Jorasses bol celý biely, pokrývala ho súvislá, dvadsaťcentimetrová vrstva nového snehu.

— Päť, šesť dní potrvá, kým to zmizne, — poznámenal Radovan a v jeho slovách bolo cítiť veľa smútku.

Nuž, do vídenia, Grand Jorasses, do vídenia, o šesť dní!

xxx

Šesť dní prebehlo ako voda v horskej bystrine. Nelenošili sme. Zdolali sme juhovýchodnú stenu Mont Blancu najťažšou cestou a urobili sme niekoľko menších výstupov. Nadviazali sme nové priateľstvá a porozprávali sme sa veľmi srdečne s vynikajúcim francúzskym horolezcom Jeanom Francom, vedúcim expedície na Makalu v Himalajach.

Nestačili sme si ani poriadne odpočinúť a už sme zase pod severnou stenou Grand Jorasses.

V polozborenej chate (pred niekoľkými rokmi ju zasiahla lavína) sme našli jedného obyvateľa. Taliansky horolezec nám oznámil, že v stene sú dvaja francúzski, dvaja rakúski a dvaja poľskí horolezci. On liezol s Rakúšanmi, pre zranenie sa musel vrátiť.

Hneď po večeri sme si ľahli. Len čo sme zaspali, prišli s veľkým hurhajom štyria Angličania. Vyvalili údivom oči, keď sa dozvedeli, že akísi Čechoslováci si trúfajú zdolať Grand Jorasses. Im sa výstup určite podarí, vyhlasovali sebedovo. Dvaja z nich boli už v Himalajach a majú za sebou aj viac výstupov v Alpách. Radi by liezli prví...

Ťažko sa znova usína. Tentoraz nebudeme gavaliermi, nesmieme zaspáť. Grand Jorasses vyžaduje plné sústredenie. Vyše 1200 metrov vysoký a kilometer dlhý oddĺžnik tejto najťažšej alpskej steny je najväčšieho alpského výstupom. Desiat rokov bojovali horolezci s touto stenou. Vystriedali sa v nej tí najslávnejší. Víťazstvo zaznamenali roku 1937 traja talianski horo-

lezci Cassoni, Espozito a Tizzoni. Extrémne ťažko sa lezie ešte aj vo výške 4000 m. Aby sa dali tieto miesta vôbec preliezať, treba predovšetkým dobré poveternostné podmienky. V rokoch 1954 až 1958 nezdolal túto stenu nikto. V tejto výške často sneží a sneh mizne veľmi pomaly. Na kolmejších platinách je to prekážka neprekonateľná. Teraz sneh zmizol a preto sa tu zišlo toľko horolezcov!

Sen nie a nie prísť. Na myseľ mi prichádzajú tragédie, ktoré sa v stene odohrali. Sme dobre vstrojení? Nezabudli sme voľačo, čo by ovplyvnilo náš zajtrajší výstup? Nie je to hazardérstvo pustiť sa do steny, z ktorej sa nedá ujsť, odkiaľ sa možno vrátiť len cez vrchol? Posledné výstupy ukázali, že sme vo veľmi dobrej forme. Radovan je vynikajúci horolezec, skvelý technik. So zajtrajším „problémom“ sme vyrovnaní aj psychicky, veď sme sa na Jorasses pripravovali už doma, študovali popisy jednotlivých výstupov a pozorne sledovali rozprávanie tých, čo už tam boli.

Budíme sa ustavične a dívame sa na hodinky. Ešte hodina, ešte pol! Nie, to nie je spanie, radšej vstaneme. Pripravujeme raňajky tak, aby sme nezobudili Angličanov. Nalievame čaj do polyetylénovej fľašky, hodíme na chrbát batohy, berieme čakany a o chvíľu postupujeme ľadovcom. Sú dve hodiny v noci. Ešte je úplná tma, keď sa naväzujeme pri okrajovej trhline. Z temnej oblohy žiaria hviezdy. Som meteorológom našej „expedície“ a predpovedám, že dva dni bude určite nádherne. Keď všetko dobre pôjde, tak nám viac dní netreba. Prvé dlžky prekonávame ešte v tme. Trvá to dlhšie, ako cez deň, ale ideme, náskok sa vždy zide. Rozlámané vhlbenie končilo sa na pilieri. Začínalo sa brieždiť, keď sme videli po ľadovci pochodovať Angličanov. Traverzovali sme doľava cez ľadové polička. V ľade trčali kde-tu skaly a preto sme sa nezdržovali so zakladaním mačiek. Prišli sme pod 45 m vysoký zárez, pod takzvanú „Rebufatovu štrbinu“.

Radovan mi nechal svoj batoh a začína liezť. Ja stojím na výhodnej plošinke s pripraveným fotoaparátom. Urobím niekoľko záberov a potom pozorujem Radovana. Prvé metre mu uľahčujú staré skoby, ďalej to už je len úzka štrbina, do ktorej sa sotva vopchajú psty, a kde-tu výstupok, na ktorom možno chvíľu stáť. Na takýchto miestach treba liezť rýchlo, lebo sila postupne „vyteká“ aj vtedy, keď horolezec stojí na „stupoch“. Uľavuje sa mi, keď Radovan zatĺka skobu. Často je to jediná možnosť, ako sa dostať vyššie. V poslednej tretine štrbiny Radovan zatĺka niekoľko skôb, zapína do nich stupačku a doberá lano. Pomocným

vajú. Pohľad hore je však pre nás oveľa zľavestnejší. Slovom: ďalej sa liezť nedá. Nad nami nezleziteľný previs, pod nami hladké platne... Vpravo, asi 15 metrov nižšie, je rímsa, musíme sa k nej dostať. Zlanujeme na jej úroveň, odrážame sa od skaly a kyvadlovým pohybom dosahujeme vytúženú rímsu. Sťahujeme lano, ktorým sme robili kyvadlový traverz a tým si vlastne uzatvárame cestu späť. Pätnásť metrový previs, nad ktorým sme zlanovali, sa nedá preliezť. Jediným východiskom zo steny je odtiaľ len cesta hore. Trochu pohodlia nás čaká, keď zdoláme ďalší, asi osem metrov vysoký, previslý komín.

Náš postup sa veľmi spomalil. Aj fúto nám je trošku. Doteraz sme liezli veľmi rýchlo. Ani jedno družstvo dosiaľ nedosiahlo kyvadlovú traverzu v takom krátkom čase ako my. Teraz lezie jeden a ostatní musia stáť. Okrem toho, Rakúšania majú už za sebou jednu noc v stene a minuli takmer všetky svoje zásoby. Dávame im polovicu našej čokolády a pol kila našich fig. Jedľa počas lezenia a tak sa trochu zotavujú. Nasledujú takzvané „čierne platne“, v ktorých používame opäť traverz v lane. Niektoré úseky lezieme na skobách, druholezec dotahuje prvého lanom ku skobe, ktorú si ten predtým zatkol. Len vyššie, len ďalej... o 17.00 hodine sme na „Sivej veži“. Terén, v porovnaní s tým, čo sme prekonal, je síce už o niečo ľahší, ale je to stále ešte ťažké lezenie, vyžadujúce veľa skobovania. Asi po piatich dĺžkach prichádzame na plošinku, kde je miesto pre štyroch na sedenie. Nevieme, či sa nájde vyššie niečo vhodnejšie, rozhodujeme sa tu bivakovať. Večerať. Dva glyy čaju, ktoré mi patria, chutia ako nektár. Je to prvá tekutina od tých čias, ako sme vstali. Otvárame sardinky, zjeme trocha syra, figy, čokoládu, keksy. Zo všetkého trošku. Jedlo musí byť pestré, aby ho unavený a „vysušený“ organizmus strávil. Rakúšania majú pokazené žalúdky, dávame im keksy. Zatlkáme skoby, priväzujeme batohy, skoby, čakany a nakoniec sami seba. Obliekame si páperové vesty a vlezíme do silonových vakov. Sme asi 4000 m vysoko, možno očakávať, že noc bude studená. Ešte šťastie, že sme suchí. Len keby toho čaju bolo viac, morduje nás smäd... Aby sme mali trochu tekutiny aj na raňajky, sekáme ľad a plníme malé kúskami fľašky. „Vyrábime“ si vodu vlastným teplom, pod svetrom...

Ráno nás našlo skrehnutých. Liezlo sa nám veľmi zle. Rakúšania mali toho naozaj dost. V priamom slova zmysle sme ich museli ťahať na lane. Prešli sme takto snehové polia, po ktorých nasleduje ťažký traverz do Červeného komína. Vyliezli sme asi veľmi

vysoko, museli sme sa spúšťať späť. „Červený komín“ nám narobil vážne starosti. Radovan ho totiž nevedel nijako nájsť. Nakoniec sme sa predsa doň dostali. Neprijal nás nijako pohostinne. Bolo to veľmi nebezpečné lezenie. Rozlámaný, nesúrodý a zľadovatený povrch komína bol jedinou nástrahou. Museli sme sa pohybovať veľmi opatrne. Trvalo celé dve hodiny, kým sme prekonal toto najťažšie miesto v stene. „Blúdenie“ spôsobilo, že nás dohnali Angličania. Keď boli v komíne, volali na nás, aby sme im nevytĺkali skoby. Nechali sme im teda celý traverz do komína, aj vyskobovaný komín. Rakúski horolezci boli už na konci svojich síl. Po každej dĺžke sa doslova zvalili a oddychovali. Našťastie už sme k vrcholu nemali ďaleko. Posledné ťažké dĺžky sme išli sami. Rakúšania boli natoľko vyčerpaní, že zaostali na 150 m úseku o celú hodinu. O štvrtej popoludní sme sa objímali na vrchole Grandes Jorasses vo výške 4208 m. Zabalili sme zbytočnú lezeckú výstroj, počkali partnerov a o 17.00 hodine sme začali zostupovať na južnú stranu do Talianska. V tom čase prišli hmlové prehánky a o chvíľu začalo husto snežiť. Zostupovali sme ľahkým rebrom. Nového snehu stále pribúdalo, museli sme urobiť všetko, aby naša opatrnosť neochabla.

Na ľadovci sme narazili na stopy, ktoré nás dovedli do chaty. Nebyť stôp, chatu by sme v hustej hmle určite nenašli. Zobudili sme chatára, napili sme sa červeného prevareného vína, ktoré nám narýchlo pripravil a hodili sme sa do posteli. Spali sme ako v oleji.

Na druhý deň ráno sme sa mali rozlúčiť s priateľmi — s Herbertom a Hanesom. Tí však o rozlúčke nechceli ani počuť. Pozvali nás do svojho stanu v Courmayeri, v Talianskom stredisku pod Mont Blancom. Strávili sme s nimi dva dni. Boli nesmierne vďační. Skutočnosť, že to všetko mohlo pre nich naozaj zle skončiť, nám potvrdili neskôr Angličania v Chamonix. Sneženie ich zastihlo tesne pod vrcholom a prinútilo ich nocovať v stene. Cestu do chaty nenašli ani na druhý deň, znova museli stráviť noc v skalách. Do Chamonix došli vyhladnutí a vyčerpaní...

xxx

Balíme. Znova sú medzi nami priatelia zo SATUSu, tentoraz sa prišli rozlúčiť. Majú úprimnú radosť z našich úspechov. Urobili sme naozaj pekný kus roboty pre dobré meno našej vlasti.

Posledné stisky rúk a už sedíme vo vlaku, ktorý uháňa do Paríža. Tam nás čaká lietadlo. Ideme domov! Do videnia, Alpy!

Snímky: AUTOR

Hanes Knap.

Herbert Untweger.

Walkerov pilier.

